

Folketingets Finansudvalg
lov@ft.dk

Alex Vanopslagh (LA)
Alex.Vanopslagh@ft.dk

Beskæftigelsesministeriet
Holmens Kanal 20
1060 København K

T +45 72 20 50 00
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748

J.nr. 2024 - 2193
28. februar 2025

Finansudvalget har i brev af 22. marts 2024 stillet følgende spørgsmål nr. 189 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet af ikke-medlem Alex Vanopslagh (LA) (MFU).

Spørgsmål nr. 189:

”Vil ministeren opdatere svaret på FIU alm. del – spørgsmål 422 (folketingsåret 2020-21) om provenuvirkningerne ved at indføre gensidig forsørgerpligt for samlevende?”

Svar:

Efter gældende regler er der gensidig forsørgelsespligt mellem ægtefæller i kontanthjælpssystemet. Det betyder, at enhver har ansvar for at forsørge sig selv og sin ægtefælle. Kommunen kan derfor ikke yde hjælp til en person, der enten kan forsørge sig selv eller har mulighed for at blive forsørget af en ægtefælle. Konkret skal kommunen bl.a. vurdere begge personers arbejdsindtægter mv., samt den samlede formue for ægteparret for at fastsætte kontanthjælpen.

Den gensidige forsørgelsespligt gælder ikke for samlevende. Det betyder, at kommunens vurdering af, om en samlevende er berettiget til kontanthjælp, hviler på, hvorvidt den enkelte borger kan forsørge sig selv.

Der spørges til de økonomiske konsekvenser ved at indføre gensidig forsørgelsespligt for samlevende i kontanthjælpssystemet. Indførelsen af den gensidige forsørgelsespligt for samlevende vil betyde, at samlevende ikke kan modtage kontanthjælp, hvis borgeren har mulighed for at blive forsørget af en samlevende.

Der er foretaget beregninger med udgangspunkt i det nye kontanthjælpssystem, som er indgået med *Aftale om Nyt kontanthjælpssystem – flere i arbejde, enklere regler og færre børn i lavindkomst* af oktober 2023. Det nye kontanthjælpssystem træder i kraft 1. juli 2025, hvor der indføres en ny satsstruktur. Derudover indføres en ny indkomstfradragmodel, der indebærer en mere lempelig modregning af arbejdsindkomst ved siden af kontanthjælpen.

De skønnede virkninger af indførelsen af gensidig forsørgelsespligt for samlevende i kontanthjælpssystemet er skønnet på baggrund af registeroplysninger om

kontanthjælpsmodtagere fra 2019, som er fremskrevet til strukturelle niveauer for årene 2026 og frem.

De økonomiske konsekvenser er forbundet med betydelig usikkerhed. Det skyldes, at den kommunale sagsbehandler skal foretage en kompleks vurdering af, om borgeren er omfattet af gensidig forsørgelsespligt eller ej.

Det kan således være en tung administrativ byrde for kommunerne at genindføre gensidig forsørgelsespligt for samlevende. Der er ikke taget højde for udgifterne hertil i besvarelsen.

Det skønnes med betydelig usikkerhed, at indførelsen af den gensidige forsørgelsespligt for samlevende i kontanthjælpssystemet vil medføre mindredgifter på ca. 480 mio. kr. 2026 og frem efter skat, tilbageløb og adfærd, *jf. tabel 1*.

Ændringen skønnes at øge arbejdsudbuddet med ca. 600 fuldtidspersoner i 2030 og frem, og der forventes en positiv BNP-effekt på ca. 500 mio. kr. i 2030.

Tabel 1

Virkningen på de offentlige udgifter, beskæftigelse og BNP af indførelsen af den gensidige forsørgelsespligt for samlevende i kontanthjælpssystemet

Mio. kr. (2025-pl)	2026	2027	2028	2029	2030
Umiddelbar virkning	-630	-620	-620	-610	-610
Virkning efter skat og tilbageløb	-310	-310	-310	-310	-310
Virkning efter skat, tilbageløb og adfærd	-480	-480	-480	-480	-480
Arbejdsudbudsvirkning (fuldtidspersoner)	600	600	600	600	600
Virkning på BNP (mio. kr.)	500	500	500	500	500

Anm.: Der er afrundet til nærmeste 10 mio. kr. og nærmeste 50 fuldtidspersoner for så vidt angår arbejdsudbudsvirkningen. Virkning på BNP er afrundet til nærmeste 100 mio. kr. Det bemærkes, at beregningen er lavet med udgangspunkt i det nye kontanthjælpssystem, der først træder i kraft pr. d. 1. juli 2025, hvorfor beregningen er forbundet med betydelig usikkerhed.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Det bemærkes, at der i beregningerne er lagt justerede regneprincipper for adfærdsvirkningerne til grund. Den nye satsstruktur, som følge af *Aftale om Nyt kontanthjælpssystem* fra oktober 2023, har givet anledning til en tilpasning af de elasticiteter, der anvendes af Beskæftigelsesministeriet og Finansministeriet til at skønne over arbejdsudbudsvirkninger på kontanthjælpsområdet. I den forbindelse er opgørelsen af de relative ydelsesændringer blevet justeret, *jf. boks 1*.

Boks 1

Tilpasning af regneprincipper på kontanthjælpsområdet

Aftale om nyt kontanthjælpsystem fra oktober 2023 har givet anledning til en tilpasning af regneprincipperne for ydelsesændringer i kontanthjælpsystemet, så de afspejler den nye satsstruktur. Dette indebærer også en tilpasning af de beregningstekniske antagelser. Der er samtidig foretaget en ændring af opgørelsen af de relative ydelsesændringer, når der skønnes over adfærdsvirkninger. De enkelte dele beskrives nedenfor.

Ny satsstruktur

Ved overgangen til det nye kontanthjælpsystem erstattes de nuværende ydelser, dvs. selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelse (SHO), uddannelseshjælp og kontanthjælp, med én samlet kontanthjælpsydelse med tre satser – mindstesats, grundsats og forhøjet sats. Der har derfor været behov for at tilpasse de tidligere elasticiteter, som fremgår af publikationen *Regneprincipper på beskæftigelses- og overførselsområdet* (Finansministeriet, 2021), så de afspejler det nye kontanthjælpsystem. Den gennemsnitlige elasticitet på varigheden på kontanthjælp fastholdes til 0,1, men elasticiteterne for de enkelte visitationskategorier i kontanthjælpsystemet er justeret, jf. *tabel 2*.

Tabel 2

Justering af elasticiteter

Sats	Elasticitet
Jobparate, grundsats	0,35
Jobparate, forhøjet sats	0,30
Jobparate, mindstesats	0,17
Aktivitetsparate	0,03
Vægtet gennemsnit	0,10

Anm.: Det bemærkes, at visitationskategorien *jobparate* indbefatter jobparate, uddannelsesparate og åbenlyst uddannelsesparate. Der antages én elasticitet for aktivitetsparate. For personer på forhøjet sats og mindsats antages 100 pct. afgang til beskæftigelse. For personer på grundsats antages 60 pct. afgang til beskæftigelse. Der henvises til *Regneprincipper på beskæftigelses- og overførselsområdet* (Finansministeriet, september 2021) for nærmere beskrivelse af de tidligere regneprincipper.

Opdatering af afgang til beskæftigelse for personer på grundsats

For grundsatsmodtagere kan målet både være at overgå til beskæftigelse eller uddannelse afhængigt af, hvad den unge er motiveret for. Dermed vil der være en betydelig andel af grundsatsmodtagere, som afgår til uddannelse. På baggrund af opdateret datagrundlag lægges det til grund, at afgang til beskæftigelse for personer på grundsats er 60 pct.

Ændret opgørelse af relative ydelsesændringer

Tilpasningen af elasticiteterne til det nye kontanthjælpsystem har givet anledning til at justere opgørelsen af de relative ydelsesændringer. Det indebærer, at den procentvise ændring i ydelsen fremadrettet regnes relativt til ydelsesniveauet for den enkelte gruppe i kontanthjælpsystemet, hvor det tidligere er regnet relativt til et fast beløb. Det skyldes en antagelse om faldende marginalnytte af forbrug, således at ydelsesændringen betyder relativt mere for personer på en lavere sats. Der tages således højde for, at en ændring i ydelsen på fx 1.000 kr. forventes at betyde mere for en kontanthjælpsmodtager, der i forvejen får fx 6.000 kr. i ydelse sammenlignet med en kontanthjælpsmodtager, der fx modtager 12.000 kr. i ydelse. Den nye beregningsmetode medfører, alt andet lige, større skønnede arbejdsudbudsvirkninger for de grupper i kontanthjælpsystemet, der modtager lavere satser.

Opdateringen af regneprincipperne indebærer isoleret set større virkninger på den strukturelle beskæftigelse sammenlignet med tidligere beregninger, herunder i besvarelsen af *FIU alm. del spørgsmål 422 af 21. september 2021 (samling 2020-21)*.

Forskellen mellem de to skøn afspejler imidlertid også, at øvrige forudsætninger i beregningerne er forskellige. Således er *FIU alm. del spørgsmål 422 af 21. september 2021* beregnet på et datagrundlag fra 2017, hvor nærværende besvarelse tager udgangspunkt i det senest tilgængelige datagrundlag fra 2019.

Venlig hilsen

Ane Halsboe-Jørgensen
Beskæftigelsesminister